

Programma architectencarroussel
29 januari 2009, 13.30 – 15.00 uur
Media Plaza, Jaarbeurshallen, Utrecht

De school als centrum van buurt en wijk
Jaap Nieskens, SP architecten

Onderwijs wordt steeds meer gecombineerd met andere sociaal-maatschappelijk functies. Niet alleen brede scholen bieden kansen als het gaat om de vernieuwing van wijken. Ook een school in combinatie met andere functies – koopwoningen, speelplein voor kleuters, parkeergarage en fietsenberging – kan een belangrijke bijdrage leveren aan vernieuwing van een wijk en aan het opwaarderen van probleemwijken. De school wordt het hart van de wijk en draagt bij aan buurtcohesie, sociale veiligheid en stedelijke vernieuwing.

Contextrijke leeromgeving
Marjon Mors, SVP Architectuur en Stedenbouw

De mogelijkheden om onderwijs te koppelen aan reële situaties zijn legio. Vaak wordt gezocht naar oplossingen die verder gaan dan simulatieruimten. Scholen kunnen een restaurant beginnen en leerlingen laten 'koken voor de buurt' of leerlingen kunnen zorgtaken op zich nemen in een bejaardencentrum in de omgeving. In en bij scholen kunnen buurtsupers worden gestart waar leerlingen ervaring opdoen met klantgericht handelen en voorraadbeheer. Door lessituaties in het bedrijfsleven te organiseren, leren leerlingen meer en weten ze beter voor welke richting te kiezen.

De stimulerende leeromgeving
Pierre Maas, Rothuizen van Doorn 't Hooft

Ontwerpers moeten werken met de bouwstenen die de onderwijskunde hen aanreikt. Door ermee te spelen kunnen verrassende ruimtelijke resultaten tot stand komen die bepalend zijn voor de sfeer en het karakter van het schoolgebouw. De meerwaarde van elementen als vides, wisselende hoogtes en verdiepte bouwdelen zit hem niet louter in de vierkante meters, maar in hun ruimtelijk effect. Ontwerpers opereren op de grens van deze harde, meetbare gegevens en meer gevoelsmatige grootheden zoals gemeenschappelijkheid en levendigheid.

Van kinderdagverblijf naar ROC
Arie van Rangelrooij, Architecten-en-en

In de kinderopvang onderscheidt men twee pedagogisch stromingen: de één gericht op zelfstandigheid en activiteit, de andere gericht op de groep. Een op activiteit gerichte benadering vraagt een open voorziening, die de groepsgerichte benadering juist weer belemmert. Voor een ROC geldt hetzelfde principe. Opdrachtgever en architect moeten nadenken over de activiteiten die men wil faciliteren en de sfeer die men wil oproepen. Veel ROC's omarmen het concept van het *community college*. De opleiding wil een weerspiegeling zijn van de bedrijvige maatschappij met winkeltjes, werkplaatsen en restaurants rond plaza's en winkelstraten die ook toegankelijk zijn voor mensen van buiten. ROC's liggen bovendien vaak op strategische locaties en willen zich onderscheiden. Voor architecten is het de uitdaging om de ruimtelijke contrasten met de inrichting te ondersteunen, niet alleen in de kwaliteit van licht, lucht en geluid, maar ook met een gerichte toepassing van kleur, materiaal, meubilair en kunst.

Het nieuwe leren
Erik van Eck, broekbakema

De kern van het nieuwe leren is het erkennen van individuele verschillen in talent, tempo en temperament. De architectuur levert een bijdrage door de onderwijsdoelen en de vormgeving van de onderwijsruimtes zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Door accenten te leggen in de inrichting kunnen de onderwijsdoelen worden ondersteund. Indien het aanleren van competenties de volle aandacht heeft, zullen er ruimtes moeten zijn waar leerlingen vaardigheden kunnen aanleren en ontwikkelen, ruimtes voor groepsoverleg en voor individuele arbeid. Het nieuwe leren daagt ontwerpers uit daarvoor nieuwe ruimtelijke concepten te bedenken.

De school als plaats van algemene vorming

Siebre Baars/Arnold Burger, Grunstra Architecten Groep BNA

De school is niet alleen een plek om kennis over te dragen, maar bovenal een plek voor ontmoeting. Ontmoeting met andere mensen, ideeën, activiteiten en producten. De ontmoeting wekt de nieuwsgierigheid, de interesse in de ander en het onbekende; hier begint het leren. Vanuit dit leren ontstaat de Binding tussen leerling en leerstof, mensen en gedachten, denken en doen, mensen en omgeving en de mensen onderling.

De school als leefplaats voor leerling en docent

Leon Thier , Studio Leon Thier

De taak van de hedendaagse VO-school is niet louter het overbrengen van kennis en vaardigheden. Scholen zijn de fysieke plaatsen voor studie, informatieverwerking en sociale vorming. De school is van vitaal belang voor de groei en ontwikkeling van jongeren. Leren wordt steeds meer actief leren en is niet strikt gebonden aan een vaste tijd of plaats. Het geijkte schoolontwerp met rijen klaslokalen en gangen voldoet niet meer. Er ontstaan open leerdomeinen en werkplaatsen, die in verbinding staan met studie- en werkplekken, ruimten voor ontmoeting en voor ontspanning.

De architectuur van het hedendaagse schoolgebouw

Michael van Leeuwen, Architectuurbureau Sluijmer en Van Leeuwen

Het ontwerpen van een schoolgebouw is gezien de veranderde rol en positie van de school in de maatschappij meer dan ooit een essentiële opgave voor de architectuur. Het is ook een opgave vol onzekerheden, niet alleen voor architecten maar ook voor opdrachtgevers en schoolbesturen. Gemeenten maken de scholenbouw tot onderdeel van hun ruimtelijke planning en hun sociaal-cultureel beleid. Scholen moeten het feilen van het gezin compenseren, zorgen voor de ononderbroken ontwikkeling van het kind, samen met andere sociaal-culturele instellingen opgaan in brede scholen om achterstanden te bestrijden, integratie te bevorderen en uit te groeien tot het hart van de gemeenschap. De school moet een stimulerende leeromgeving bieden, het nieuwe leren faciliteren, bijdragen aan algemene vorming van de leerling en een leefplaats zijn voor leerling en docent.